

ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5925/2562

นาย ย.

นาย อ. กัปพวก

โจทก์

จำเลย

ป.พ.พ. มาตรา 1304

ป.วิ.พ. มาตรา 84/1

โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 13288 โจทก์รังวัดสอบเขตที่ดินตามโฉนดที่ดิน ปรากฏว่าที่ดินของโจทก์ด้านทิศตะวันตกบางส่วนที่ติดกับคลองสาธารณะประโยชน์ถูกน้ำกัดเซาะ ทำให้ที่ดินเนื้อที่ 281.9 ตารางวา อยู่ในคลอง จำเลยทั้งห้ามอบหมายให้เจ้าหน้าที่คัดค้านการรังวัดสอบเขต และนำชี้คัดค้านแนวเขตที่ดินของโจทก์ด้านทิศตะวันตกรวมสามตำแหน่ง ดังนี้ เมื่อโจทก์ฟ้องอ้างสิทธิในที่ดินที่คัดค้านว่าอยู่ในเขตโฉนดที่ดินของโจทก์ จำเลยทั้งห้าให้การว่า โจทก์ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่คัดค้าน เพราะถูกน้ำกัดเซาะจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของคลองสาธารณะประโยชน์ (คลองกะเจด) เป็นเวลาหลายสิบปี โดยไม่ปรากฏหลักฐานการหวงกันสิทธิ เท่ากับยอมรับว่าที่ดินสามตำแหน่งอยู่ในเขตโฉนดที่ดินของโจทก์ แต่กล่าวอ้างข้อเท็จจริงขึ้นใหม่ ภาระการพิสูจน์จึงตกแก่จำเลยทั้งห้าข้อเท็จจริงได้ความว่า โจทก์ยังคงหวงกันที่ดินส่วนที่จำเลยทั้งห้าคัดค้าน โดยผู้รับมอบอำนาจโจทก์ไปดูแลทุกปี เมื่อต้นปี 2556 เสาหลักเขตยังอยู่ครบ จนกระทั่งเดือนพฤศจิกายน 2557 จึงพบว่าถูกน้ำป่าพัดหายไป 5 ต้น และได้ปักใหม่แล้ว ที่ดินดังกล่าวจึงไม่ตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หากแต่ยังเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งห้าไปดำเนินการถอนคำคัดค้านการสอบเขตที่ดินโฉนดเลขที่ 13288 ฉบับลงวันที่ 15 ธันวาคม 2558 หากจำเลยทั้งห้าไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา กับห้ามจำเลยทั้งห้าเข้ามาเกี่ยวข้องกับที่ดินของโจทก์อีกต่อไป และให้จำเลยทั้งห้าดำเนินการรับรองแนวเขตที่ดินของโจทก์ หากไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา

จำเลยทั้งห้าให้การขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งห้าไปถอนคำคัดค้านการสอบเขตที่ดินโฉนดเลขที่ 13288 ฉบับลงวันที่ 15 ธันวาคม 2558 และรับรองแนวเขตที่ดินดังกล่าวในส่วนที่คัดค้าน 1 คัดค้าน 2 และคัดค้าน 3 หากจำเลยทั้งห้าไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา ห้ามจำเลยทั้งห้าเข้าไปเกี่ยวข้องกับที่ดินของโจทก์ต่อไป กับให้จำเลยทั้งห้าร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 10,000 บาท

จำเลยทั้งห้าอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ

โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติในเบื้องต้นได้ว่า โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 13288 เนื้อที่ 28 ไร่ 2 งาน 58.8 ตารางวา โจทก์มอบอำนาจให้นางปทุมพ้องคดีแทน จำเลยที่ 1 มีตำแหน่งเป็นนายอำเภอ จำเลยที่ 2 มีฐานะเป็นกรม เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีหน้าที่ดูแลรักษาแม่น้ำลำคลอง จำเลยที่ 3 มีตำแหน่งเป็นอธิบดีกรมเจ้าท่า จำเลยที่ 4 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำเลยที่ 5 เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกะเจต ที่ดินของโจทก์ด้านทิศตะวันตกอยู่ติดกับคลองกะเจตซึ่งเป็นคลองสาธารณะประโยชน์ เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2558 โจทก์มอบอำนาจให้นางปทุมทำการรังวัดสอบเขตที่ดินตามโฉนดที่ดินของโจทก์ ปรากฏว่าที่ดินของโจทก์บางส่วนของที่ดินติดกับคลองสาธารณะประโยชน์ถูกน้ำกัดเซาะทำให้ที่ดินเนื้อที่ 281.9 ตารางวา อยู่ในคลองกะเจต และจำเลยทั้งห้ามอบหมายให้เจ้าหน้าที่คัดค้านการรังวัดสอบเขต และนำชี้คัดค้านแนวเขตที่ดินของโจทก์ทางด้านทิศตะวันตกที่ดินติดคลองสาธารณะประโยชน์ รวม 3 จุด โดยกล่าวอ้างว่าที่ดินในส่วนที่นำชี้คัดค้านอยู่ในคลองสาธารณะประโยชน์ จึงเป็นส่วนหนึ่งของคลองสาธารณะประโยชน์ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า ที่ดินพิพาทในส่วนที่จำเลยทั้งห้าคัดค้านนั้นตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแล้วหรือไม่ เห็นว่า โจทก์ฟ้องอ้างสิทธิในที่ดินที่คัดค้าน 1 คัดค้าน 2 และคัดค้าน 3 ว่าอยู่ในเขตโฉนดที่ดินของโจทก์ จำเลยทั้งห้าให้การว่า โจทก์ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่คัดค้าน เพราะถูกน้ำกัดเซาะจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของคลองสาธารณะประโยชน์ (คลองกะเจต) เป็นเวลาหลายสิบปี โดยไม่ปรากฏหลักฐานการหวงกันสิทธิ เท่ากับยอมรับว่าที่ดินทั้งสามตำแหน่งอยู่ในเขตโฉนดที่ดินของโจทก์ แต่กล่าวอ้างข้อเท็จจริงขึ้นใหม่ ภาระการพิสูจน์จึงตกแก่จำเลยทั้งห้า จำเลยทั้งห้ายอมมีหน้าที่ต้องนำพยานหลักฐานมาสนับสนุนให้รับฟังได้ตามข้อต่อสู้ในคำให้การของตน แต่ตามพยานหลักฐานของจำเลยทั้งห้าไม่ปรากฏว่าที่ดินพิพาทในส่วนที่จำเลยทั้งห้าคัดค้านถูกน้ำในคลองสาธารณะประโยชน์ (คลองกะเจต) กัดเซาะไปเมื่อใด ทั้งไม่ปรากฏว่ามีประชาชนเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินที่คัดค้านดังกล่าว อันจะแสดงให้เห็นว่าโจทก์มิได้ครอบครองหวงเหนที่ดิน โดยปล่อยให้เป็นที่สาธารณะที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งตามลำดับบันทึกถ้อยคำ (คัดค้าน) ของนายพิรธร ระบุเพียงในวันระวังชี้แนวเขตนายพิรธรได้คัดค้านตามสภาพของคลองที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน (ปี 2558) เท่านั้น อีกทั้งนายศักดิ์ชายและนายยงยุทธพยานของจำเลยทั้งห้าเบิกความตอบทนายโจทก์ถามค้านรับว่า มีการปลุกมันสำปะหลังในที่ดินโจทก์ โดยนายศักดิ์ชายยังเบิกความว่า ที่ดินของโจทก์ให้เช่าปลุกมันสำปะหลังเป็นเวลาเกือบ 20 ปี ซึ่งสอดคล้องกับคำเบิกความของนางปทุมดังกล่าวข้างต้น พยานที่โจทก์นำสืบจึงมีน้ำหนักให้รับฟังได้ว่า โจทก์ยังคงครอบครองหวงกันที่ดินอยู่โดยมีนางปทุมผู้รับมอบอำนาจโจทก์ไปดูแลทุกปีมิได้ทอดทิ้งให้เป็นทางน้ำที่ประชาชนทั่วไปจะเข้ามาใช้ประโยชน์ร่วมกันได้แต่อย่างใด ส่วนที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 วินิจฉัยจากภาพถ่ายที่ดินว่ามีแต่ป่าหญ้าขึ้นรก ในเวลาน้ำขึ้นส่วนที่ติดคลองกะเจตจะมีน้ำท่วมสูง เวลานั้นแล้งน้ำในคลองจะน้อย เวลานั้นหากจะมีการเซาะดินริมตลิ่งให้พังทลายลงจนหลักรวมไปอยู่กลางคลอง โจทก์มิได้ทำการป้องกันโดยทำเขื่อนหรือพนัง อันจะแสดงให้เห็นว่าหวงกันและสงวนสิทธิความเป็นเจ้าของ นั้น เป็นการฟังข้อเท็จจริงที่ขัดกับที่โจทก์นำสืบ ซึ่งพยานฝ่ายจำเลยทั้งห้ามิได้นำสืบยืนยันเหตุการณ์ดังกล่าวไว้แต่ประการใดจึงเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย จึงต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่โจทก์นำพยานหลักฐานเข้าสืบว่า โจทก์ยังคงหวงกันที่ดินส่วนที่จำเลยทั้งห้าคัดค้าน โดยนางปทุมผู้รับมอบอำนาจโจทก์ไปดูแลทุกปี ซึ่งเมื่อต้นปี 2556 เสาหลักเขตยังอยู่ครบ จนกระทั่งเดือนพฤศจิกายน 2557 จึงพบว่าถูกน้ำป่าพัดหายไป 5 ต้น และได้ปักใหม่แล้ว ที่ดินดังกล่าวจึงไม่ตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หากแต่ยังเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิจารณาผูกพ้องโจทก์โดยฟังว่าจำเลยทั้งห้ามีสิทธิคัดค้านเนื่องจากที่ดินดังกล่าวเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น

พิพากษากลับ ให้บังคับคดีตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

(สิริกานต์ มีจุล-กิจชัย จิตธารารักษ์-สมเกียรติ เจริญสวรรค์)

ศาลอุทธรณ์ภาค 2 - นายศิริศักดิ์ เหมาะะทอง

แหล่งที่มา

กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

หมายเหตุ